

Synpunkter inför arbetet med mål och ramar - Biblioteksavdelningen

Enligt **Bibliotekslagen** (2013:801) är vi skyldiga att erbjuda biblioteksservice till alla som vistas i kommunen. *"Biblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov"* (§6)

Bifogat finns en karta med befolkningsprognos 2017–2030, samt en karta över hur många invånare som kommer att bo inom en radie av 2 km från närmaste bibliotek under perioden 2017 - 2030.

Övriga faktorer att ta hänsyn till:

- Ungefär 50% av närbibliotekens utlåning utgörs av medier för barn och unga.
- Sex av åtta närbibliotek är integrerade folk-och skolbibliotek och ligger i eller i nära anslutning till en skola. Ansvaret för folkbiblioteksdelen ligger på KoF medan ansvaret för skolbiblioteksdelen ligger under UG. Detta har förtydligats i Bibliotekslagen (SFS 2013:801) samt i Skollagen (SFS 2010:800)
- Ökad förtätning av centrala delarna av Gävle med både bostäder och centrala skolor betyder ett ännu högre besöksstryck än idag på Stadsbiblioteket.
- Gävle kommuns prognoser och framtida planering visar att stadsdelar som ligger nära centrum växer under perioden 2018–2021 och vår bedömning är att biblioteken i Sätra, Andersberg, Bomhus behöver tillsammans med Stadsbiblioteket ta ansvar för den ökade befolkningsmängden centralt. Vi bör planera för en ökande andel unga familjer samt en ökad andel äldre som blir alltmer urbana och ställer allt högre krav på våra verksamheters tillgänglighet, lokalers utformning och möjligheter till att själva vara delaktiga.
- Avgörande faktorer för att Gävle på sikt ska kunna öka skatteunderlaget och utveckla en socialt hållbar stad är att: integrationen förbättras, stödet till utbildningen stärks, människor har möjlighet till att öka sin kompetens genom hela livet.
Bibliotekens verksamhet stödjer alla dessa faktorer och bidrar i allra högsta grad till att uppfylla målet om hållbar tillväxt.
- I de övergripande kommunmålen står det:
"Genom att alla kommunens verksamheter bidrar till områdena **kunskap och lärande, bildning och utbildning** ska kompetens och kunskapsmålet uppnås"

Dessa mål sammanfaller med bibliotekens uppdrag enligt bibliotekslagen och är kärnan i vår verksamhet.

Möjligheter till budget i balans på längre sikt inklusive konsekvensanalys

Folkbiblioteken:

Kostnaderna är bundna i lokaler och personal:

Avdelningens kostnader är bundna i lokaler och personal. Dock relativt låga hyreskostnader - knappt 1,2 mkr för alla åtta närbibliotek. För att komma upp i den förväntade besparingen om 2% av kommunbidraget 2019 behöver vi i så fall lösa det genom att även minska personalkostnader. Detta kommer att få stora återverkningar på biblioteksservicen i kommunen. Det kommer medföra att mindre bibliotek läggs ner och öppettider minskas även på Stadsbiblioteket.

Möjliga besparingar närbibliotek:

1. Minskning av **antalet mindre närbibliotek** (integrerade folk- och skolbibliotek)
 - Hyreskostnaden ca 50 - 80 tkr/närbibliotek (för KoF)
 - Personalkostnad ca. 450 - 550 tkr
 - Hyresavtalens längd varierar mellan 2018-2019-2020

- **Konsekvenser:**
Kräver uppsägning av personal (personalkostnaden är den största kostnaden)
- Ramavtalet om integrerade bibliotek (förlängs 9 mån läsårsvis) sägs upp och skolan tar eget ansvar för skolbiblioteket.
- Eftersom alla integrerade bibliotek finns i fastigheter som kommunen äger så kommer kostnaden för lokalen att finnas kvar i kommunen så länge den inte kan hyras ut externt.
- Utlånen består till minst hälften av lån till barn och unga. Biblioteken har en allt viktigare roll för informationssökning och källkritik i samband med lärande, samt för att stimulera barn och unga till läsning. Barn och unga är prioriterad målgrupp.
- Förskolan får långt till biblioteksservice, och belastningen på bibliotek längre bort kommer att öka bl.a. genom en ökning av depositioner till förskolan
- Äldre får långt till biblioteksservice vilket kommer öka efterfrågan på våra uppsökande tjänster t.ex. "Boken kommer"

Totalt ca 700 tkr i besparing/nedlagt ensambemannat integrerat folk- och skolbibliotek

Förslag till besparing: Att lägga ner Hille bibliotek som ligger i Milboskolan. Hille bibliotek är ett integrerat folk-och skolbibliotek som ligger inne på Milboskolans område i en lokal ovanpå skolmatsalen. Det gör att biblioteket inte känns tillgängligt för allmänheten. Hiss finns men är ej lättillgänglig. Hille bibliotek fungerar därför i praktiken till övervägande del som ett rent skolbibliotek. Folkbiblioteksuppdraget får stå tillbaka då resurserna tas i anspråk av skolan och alla elever. Avtalet om lokalen har 6 mån. uppsägning.

Hille bibliotek har ökat både utlåning och besök under 2018 till följd av att skolans elevantal ökat kraftigt.

Konsekvenser: boende i Hille får långt till sitt närmaste bibliotek. Tillgången till folkbibliotekets tjänster blir via Stadsbiblioteket, vilket ger negativa konsekvenser för framförallt förskolorna i området samt de äldre invånarna som har svårt att ta sig till centrum. I framtiden skulle tillgången till folkbibliotekets tjänster kunna stärkas genom införande av en biblioteksbuss. Men det är i dagsläget osäkert om avdelningen kommer att kunna investera i en sådan.

Avtalet om integrerade skol- och folkbibliotek sägs upp och skolan får själva ansvara för att eleverna får tillgång till bibliotekstjänster.

Personal sägs upp alternativt erbjuds tidigare pensionsavgång.

Ger totalt ca 700 tkr i besparing. Ytterligare åtgärd är att minska personaltimmar på Stadsbiblioteket 250 tkr för att komma upp i de 950 tkr som krävs för en budget i balans.

Konsekvenser blir antingen minskade öppettider alternativt en gradvis urholkad verksamhet som inte lever upp till den kvalitet som förväntas av oss.

Övriga åtgärder

Lägga ner utlåningsstationen på Fyren Norrsundet

Besparing ca 6500 kr/år i licenskostnad. Åtgärden ger främst utrymme att förlägga 1 arbetsdag/v på Stadsbiblioteket istället för i Norrsundet.

Konsekvenser:

- Boende i Norrsundet får sämre tillgång till bibliotekstjänster, men kan vända sig till Bergby bibliotek

Möjlig besparing Stadsbibliotek:

Ej återbesätta nedsättningar i tid ca: 200-250 tkr

Konsekvenser:

- Minskar passtjänstgöring i biblioteket, kan innebära neddragning i öppettider.

- Ökar belastningen på en redan hårt belastad personalgrupp då andra arbetsuppgifter inte minskar, och manuell hantering av medier till följd av ökat inflöde i bokinkast ökar.

Konsument Gästriklands viktigaste styrdokument är det samarbetsavtal som fem kommuner upprättat för verksamheten. För att effektivisera måste verksamheten dra ner på personalkostnad. För att kunna göra detta måste samarbetsavtalet rivas upp och antingen sägas upp eller skrivas om. Samarbetsavtalet har en uppsägningstid på 15 månader.

Möjlig besparing KG: säga upp Konsumentvägledare ger besparing 336 tkr/år (61,1 % av en heltidstjänst)

Konsekvenser:

- Kräver omförhandling avtal med Gästrikerådet, avtalet måste godkännas av alla de samarbetande kommunerna.
- Minskar servicen i alla kommuner
- Det förebyggande arbetet minskar, kan ge ökade kostnader på andra håll och ökat inflöde till budget- och skuldrådgivningen.

181001 Petra Jonsson